

TECHNIKA IN VITRO -CZY RZECZYWIŚCIE POSTĘP W LECZENIU NIEPŁODNOŚCI?

Postęp technologii medycznej stwarza nowe możliwości zapobiegania oraz leczenia skutecznego zaburzeń płodności, prewencji poronień i wad rozwojowych, oceny stanu i rozwoju dziecka przed urodzeniem, jak również leczenie wielu schorzeń dziecka przed urodzeniem i noworodka.

Niepłodność określa się na 4-14 % małżeństw. Jedną z głównych przyczyn niepłodności to opóźnienie decyzji o poczęciu dziecka, co wiąże się z kilku lub kilkunastu latami hamowana płodności przy pomocy antykoncepcji. Dużą popularność uzyskały obecnie metody sztucznego rozrodu. Nie jest to jednak leczenie niepłodności. Zaczyna się od pobrania nasienia od mężczyzny (męża lub innego dawcy) na drodze masturbacji i próby sztucznej inseminacji domacicznej a kończy na produkowaniu i hodowli zarodków ludzkich w pożywce i ich mnożeniu w lodówkach. Pierwsze dziecko z probówki urodziło się w 1978 r. Rozwój techniki in vitro stworzył możliwość hiperstymulacji jajników i zapłodnienia wielu komórek jednocześnie, co zwiększyło ilość skutecznych zapłodnień i ciąży. Wiąże się to z koniecznością zamrażania embrionów.

W roku 1996 ponad 20000 dzieci zostało poczętych in vitro, z tego 8% z użyciem komórek jajowych kobiety - dawcy spoza małżeństwa czyli dało to około 1600 narodzin dzieci w wyniku tzw. "technicznego cudzołóstwa".

Pierwszy etap procesu in vitro to: stymulacja komórki jajowej (do niedawna przeprowadzana w znieczuleniu ogólnym, co zwiększyło ryzyko tego zabiegu). Następnie mąż lub partner dostarcza nasienie i dokonuje się laboratoryjnie wprowadzenia plemnika do komórki jajowej, umieszczonej w specjalnej pożywce.

Najtrudniejszym etapem jest przeniesienie embrionu do macicy. Dla pewności wszczepia się 3-4 embriony, co powoduje możliwość ciąży mnogiej. Potwierdzają ten fakt liczne przykłady z życia. Obecnie embriony przechowuje się też do użycia w przyszłości, jednak tylko 50% ich przeżywa rozmrażanie, a później tylko ok.20% rozwija się z powodzeniem w ciąży. Po 2 tyg. wykonuje się test ciążowy, nawet w przypadku pozytywnego wyniku jeszcze ok.20% ciąży jest zagrożonych poronieniem/ gdy kobieta ma ponad 40 lat-ryzyko poronień jest większe/

Tak więc ze wszystkich par, które poddały się procesowi in vitro jedynie 15-20% zostaje

rodzicami. Średni koszt cyklu in vitro wynosi 15-20 tys. dolarów. Kwalifikuje się do zabiegu najchętniej młode pary, już po pół roku nie zachodzenia w ciążę, gdyż wówczas taki zabieg jest najbardziej skuteczny. W rzeczywistości taki okres nie upoważnia do postawienia diagnozy "para nieplodna" zgodnie z aktualną wiedzą medyczną. Często para małżeńska wymaga wyciszenia, zwolnienia tempa życia, zmiany nawyków żywieniowych, zmniejszenia stresu i wówczas bez dodatkowych kosztów udaje się zaplanować dziecko.

Najczęściej mamy do czynienia nie z bezwzględną bezpłodnością ale z ograniczeniem płodności. Natomiast coraz rzadziej te pary małżeńskie mogą liczyć na wnikliwe i czasochłonne analizowanie przyczyn zaburzeń płodności i pomoc w tej sytuacji. Łatwiej jest w sposób sztuczny zawyżać częstość nieplodności oraz wskazywać jako jedyną skuteczną metodę in vitro. Ponadto często przyczyną nieplodności jest hamowanie własnej płodności przez kilka lat przy pomocy środków anty-koncepcyjnych.

Stanowisko Komisji Etyki Lekarskiej

Współczesna biotechnologia pozwala na procesy poczęcia i rozwoju istot bez kontaktu seksualnego oraz na seksualizm bez prokreacji!

Prokreacja bywa traktowana jako wytwarzanie produktu na zamówienie.

Człowiek zaczyna więc być traktowany jako własność, co prowadzi do nowej formy niewolnictwa i naruszenia godności dziecka.

Deklaracja Helsińska i Tokijska oraz zasady Good Clinical Practice (GCP) stanowią, że niezbędnym warunkiem poddania człowieka eksperymentowi biomedycznemu jest wyrażenie świadomej zgody przez niego samego po uzyskaniu zrozumiałej informacji o eksperymencie i z możliwością wycofania się w każdym momencie jego trwania.

Naruszenie godności człowieka w procesie zapłodnienia in vitro dotyczy głównie:

- przymusowego udziału w eksperymencie istoty ludzkiej;
- stosowania stymulacji hormonalnej u matki przed rozpoczęciem in vitro, nie obojętnej dla jej zdrowia i dla przebiegu ciąży;
- selekcji ludzkich embrionów według kryteriów hodowlanych, a nie stosowanych do istot ludzkich (zamrożenie "nadliczbowych" embrionów i ich ewentualne unicestwienie);
- zabijanie tzw. "płodów nadliczbowych" w przypadku ciąży mnogiej będącej wynikiem procesu in vitro;
- braku przekazania informacji o rodzicach biologicznych dziecku poczętemu metodą in vitro (nie zawsze są to małżeństwa).

Szczególnym naruszeniem praw dziecka jest klonowanie ludzi.

Rada Europy w dodatku do Konwencji Bioetycznej zakazała klonowania dzieci (ludzi).

Parlament Brytyjski dopuścił tzw. nieprodukcyjne klonowanie ludzi do celów terapeutycznych.

Selekcja i dyskryminacja ludzi wg. kryteriów genetycznych i eugenika są formą niewolnictwa.

Stanowisko Kościoła Katolickiego:

Dziecko to dar Boży i jako takie nie może być używane za przedmiot własności. Jedynie dziecko posiada prawo by być owocem właściwego aktu małżeńskiej miłości rodziców i ma od okresu poczęcia prawo do szacunku.

Watykańska "Instrukcja o szacunku dla rodzącego się życia ludzkiego i o godności jego przekazywania- Donum vitae" : związek między zapłodnieniem w probówce a dobrowolnym usunięciem embrionów ludzkich zachodzi zbyt często... życie i śmierć podlegają decyzji człowieka który czyni się na rozkaz dawcą życia i śmierci.

"Dziecko ma prawo do tego by być poczętym, noszonym w łonie i wychowanym w małżeństwie (heteroseksualnym)."

Sztuczne zapłodnienie heterologiczne tzw. "laboratoryjne cudzołóstwo" sprzeciwia się jedności małżeńskiej, godności mał:onków i właściwemu powołaniu rodziców.

Kościół zachęca ludzi nauki do kontynuowania badań nad przyczynami bezpłodności oraz metodami ich skutecznego leczenia.

Najlepszą alternatywą dla metody in vitro jest naprotechnologia czyli całokształt postępowania w zgodzie z kobiecą fizjologią i godnością w leczeniu niepłodności.

*Opracowanie
Słow. Rodzin Katole Leida
w Białymostku*